
Okouzlení antikou. Nová expoze na zámku Duchcov

Okouzlení antikou. Nová expoze na zámku Duchcov

Začátkem léta byla na zámku Duchcov slavnostně otevřena nová stálá expoze Okouzlení antikou, která veřejnosti po kratší pauze opět zpřístupňuje část historické sbírky odlitků antické plastiky FF UK .

Sbírka odlitků FF UK představuje v rámci České republiky zcela ojedinělou kolekci. Dnes čítá přes 500 kopií proslulých i méně známých děl antického umění, na Duchcově jich je představena bezmála stovka.

Jakkoli může na první pohled spojení českého zámku a antických soch působit nesourodě, již při letmém pohledu do zámecké obrazárny či na Braunovy postavy Herkulů střežící vstup do nádvoří je zřejmé, jak zásadním způsobem bylo renesanční a barokní umění antikou ovlivněno.

Zatímco za vlády vášnivého sběratele císaře Rudolfa II. se na našem území nacházela celá řada originálů antických památek, včetně známé sochy klečícího mladíka, tzv. Ílionea, musí se dnes milovníci umění spokojit pouze s jejich historickými odlitky, které si nicméně alespoň zahrály roli svých vlastních originálů ve slavném filmu Císařův pekař a Pekařův císař.

Společný projekt Filozofické fakulty

Univerzity Karlovy a Národního památkového ústavu se však neomezuje jen na jejich vystavení. Plně využívá potenciálu zámku a představuje památky ve vazbě na prostředí české aristokracie, která se antikou tak ráda a často nechávala okouzlit. Vždyť nejstarší prezentované odlitky (včetně sousoší Eróta a Psýché nebo Opilého satyra balancujícího na vinném měchu) pocházejí ze sbírky hrabat Nosticů.

Sbírka odlitků FF UK ovšem v minulosti vznikala s určitým odborným a badatelským záměrem, proto jsou návštěvníkovi v rámci expozice představeny hned dvě paralelní linie – antická a zámecká.

Linka antická naznačuje vývoj řeckého sochařství od archaické doby až do pozdního helénismu a připomíná některé významné historické události či vybrané aspekty antické kultury, především je však uspořádána tematicky s důrazem na vybrané příběhy z řecké mytologie. Vážná témata války nebo zločinu a trestu, představená pobitím Niobiných dětí nebo krutým potrestáním satyra Marsya, se střídají s lehkovážnějšími náměty milostných pletek bohyně Afrodity nebo rozverných kousků ctitelů boha vína Dionýsa. V zámecké obrazárně nebo zámecké zahradě pak může návštěvník porovnávat, jak stejná témata ztvárnili renesanční a barokní umělci.

Během své dlouhé historie sloužily odlitky jako studijní materiál nejen klasickým archeologům, ale zároveň stály modelem prakticky celé generaci českých malířů první třetiny 19. století. Z ojedinělé spolupráce profesora klasické archeologie Wilhelma Kleina a Josefa Václava Myslbeka pak vzešlo několik pozoruhodných rekonstrukcí soch i celých skupin, včetně vystaveného sousoší bohyně Athény se satyrem Marsyem od sochaře Myróna z poloviny 5. století př. n. l.

Původní pestrobarevnost antického sochařství i architektury připomíná rekonstrukce lučištníka západního štítu archaického chrámu bohyně Afaie na ostrově Aigína. Námětem výzdoby byla Trójská válka, socha je proto ztotožňovaná s princem Paridem a patří k největším lákadlům expozice. Společně s ní je zde vystavena i celá rekonstrukce chrámového štítu, sestávající z deseti bojujících figur v téměř životní velikosti.

Linie zámecká pak přibližuje okouzlení antikou v prostředí české šlechty. Volba prostor pro novou expozici nebyla náhodná – někdejší majitelé Duchcova Valdštejnové budovali během 18. a 19. století právě v této části zámku rozsáhlou sbírku, jejíž součástí byly nejen zbraně, porcelán, obrazy či minerály, ale i památky starověké.

Součástí expozice tvoří rovněž sál někdejšího zámeckého divadla, jehož minulost je názorně připomenuta nejen výtvarným řešením, ale především dvěma replikami nádherných barokních kostýmů určených pro postavy Pallas Athény a Antického hrdiny. Vznikly přímo pro účely výstavy podle dochovaných návrhů slavného vídeňského divadelního scénografa a návrháře kostýmů Antonia Daniela Bertolliho a patří bezesporu k divácky nejatraktivnějším exponátům.

Dalším z témat expozice je i fenomén tzv. kavalírských cest evropské aristokracie do oblasti antického Středomoří (Grand Tour), které byly součástí vzdělání mladých šlechticů. Dokreslují jej i dobové suvenýry, cestovní potřeby či historické fotografie ze sbírek NPÚ.

Záměrem výstavy však není prezentovat antiku jako exkluzivní záležitost elit, ale jako fenomén, který představuje součást všeobecného vzdělání a tvoří základ dnešní evropské kultury.

Výsledek si můžete prohlédnout na www.zamek-duchcov.cz, nebo ještě lépe – na vlastní oči.